

οθ'. Ἐάν τις μεταθήσει τὴν ἀπαίτησιν τῆς καταδί-
κῃς, λοιπὸν τὸ συμφωνοῦν κινεῖ, καὶ ἀργεῖ ἢ ἀπαίτησις
καὶ διάπρασις τῶν ἐνεχόντων.

οθ'. Ἐάν ὁ νικήσας ἐν τῇ ἀποφάσει καὶ λαβὼν
πρόγματα ὡς ἐν τῷ ἐνεχόντων, μὴ εὐρίσκη ^{v)} ἀγορα-
στήν ἀπὸ σπουδῆς τοῦ ἐναγομένου, πέμπεται αὐτὸς
ἐπὶ νομῆς ^{w)} τῶν πραγμάτων, ἵνα δεσπόσῃ αὐτῶν.

π'. Ἐάν στρατιώτης καταδικασθῆ, οὐ χορὴ τὰς ἀν-
νόνας ^{x)} αὐτοῦ δοθῆναι τῷ ἐνάγοντι.

πα'. Ἀνάται τις γραμματεῖον χρεώστων τοῦ ἐνα-
χθέντος λαβεῖν εἰς ἐκβίβασμόν τῆς καταδίκευ.

πβ'. ^{y)} Ὁ ἐκβίβαστής τῆς καταδίκευ οὐ δύναται
ἀπόφασιν δίδου καὶ ἐναλλάττειν τὰ ἤδη κεκοιμημένα
παρὰ τοῦ δικαστοῦ.

πγ'. ^{z)} Ἐάν ἐπὶ τῇ καταδίκευ ὑπέροθηται ὁ ἐναγομέ-
νος, καὶ συμβῆ τὰ σώματα τὰ ἐν τῇ καταδίκευ κείμενα
τελευτήσῃσι, τὴν διαιτήσιν αὐτῶν ἀναγκάζεται παρα-
οχεῖν.

πδ'. ^{a)} Ἐκβίβαστής ἐστὶν ὁ μετὰ τὴν ἀπόφασιν
παρεχόμενος ἐπὶ τῷ ἐκβίβασί τὰ ἀποφανθέντα.

πε'. Ἡ κατὰ τῶν χρεωστῶν ἐξενεχθεῖσα ἀπόφασιν,
εἰ μὴ εἴσω τοῦ ὄρισμένου διαστήματος, τουτίστω τῆς
τετραμῆρον, τῇ καταβολῇ τὸ ἱκανὸν ἐποίησαν, καὶ ἐνε-
χόντων ληφθέντων καὶ διαπραθέντων καλῶς ἐκβιβάζεται.

πς'. Ἐάν ὁ δημόσιος ἐναγάγη ^{b)} τινὲ καὶ νικήσῃ,
ἐκατοστιαῖον τὸν ^{c)} τόκον λαμβάνει μετὰ τὴν τετραμῆ-
ρον τῆς καταδίκευ.

πζ'. ^{d)} Ἡ διάταξις κελεῖται, καὶ ἐπὶ ἰδιωτῶν τὸν
πλέον τῆς τετραμῆρον ὑπεροθήμενον τόκον ἐκατοστιαῖον
τῆς καταδίκευ καταβαλεῖν ^{e)} ψηφίζεσθαι δὲ τὴν τετραμῆ-
ρον μετὰ τὴν ἀπόφασιν, ἢ ἐάν ἐκκλητος ἐπεδόθῃ ^{e)},
μεθ' ἢ ἐκκλητος ^{f)} ἐβεβιωθή.

πη'. Θεσπίζομεν, ἵνα, εἰ τις καταδικασθῆ, μετὰ
τὰς δοθείσας παρ' ἡμῶν τετραμῆριατους ἀναβολὰς ^{β)}
ἐκατοστιαῖους μὲν τόκους κατὰ τὴν φύσιν τῆς καταδί-
κῃς αὐτὸς ἀναγκάζεται καταβαλεῖν· ἀλλὰ μόνον τοῦ
κεφαλαίου, καὶ οὐχὶ τῶν τόκων, οἳ τινες ἐκ τοῦ ἀρ-
χαίου συναλλάγματος εἰς καταδίκευ ἠρέχθησαν· ὁπότε
γὰρ ἤδη διετάξαμεν, τόκους τόκων παντελῶς εἶναι ἀπα-
λειπτούς, οὐδὲ ἐν θέμῃ καταλιμπάνομεν, ἐξ οὗ ἢ τοιαύτη
μηχανὴ δύναται εἰσενεχθῆναι. ἐάν γὰρ χωρὶς διορθώ-
σεως καταλειφθῆ, τίποτε ἀλόγιστον καὶ ἐναντίον ἀνάγκῃ
ἐστὶ συμβῆναι, ὁπότε οἱ χρηστέως ἀπὸ τῶν συναλλα-
γμάτων καταβαίνοντες τόκοι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἦντορες
τῆς ἐκατοστῆς ἐκ τῶν ἡμετέρων νόμων γέγονασιν· καὶ
ἀνάγκῃ ἐστὶ, τοῖς ἦντοσι τόκοις βαρύτερους τόκους
ἐπενεχθῆναι· εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῇ καταδίκευ ἀγωγῆς
ἐκατοστιαῖοι παντὶ τρόπῳ τρέχουσι τόκοι, ἀπὸ δὲ τῶν
συναλλαγμάτων τοῦτο σπανίως συμβαίνει, ἐν τοῖς κε-
φαλαίοις τοῖς τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ μόνον ὄρισμένοις τὴν
τοιαύτην ἀδικίαν αὐτῇ ἢ τῶν πραγμάτων ἀνάγκῃ εἰσῆγε.
καὶ διὰ τοῦτο εὐσεβεῖ θεραπεία τὴν αἰτίαν ἐπανορθοῦν-
τες Θεσπίζομεν, τοῦ κεφαλαίου μόνον τόκους ἕως ἐκα-
τοστῆς τρέγοντας ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῇ καταδίκευ ἀγωγῆς ἀπαι-
τεῖσθαι, οὐ μόνον τῶν τόκων οἰουσδήποτε τόκους. εἰ
γὰρ καινίζεται διὰ τῆς ἐπὶ τῇ καταδίκευ ἀγωγῆς τὸ πρό-

LXXVIII. Si quis actionem iudicati novaverit, ^{L. 2.}
iam agit ex stipulatu, et cessat iudicati actio et ^{C. VII. 53.}
pignorum distractio.

LXXIX. Si is, qui sententia vicit, quique res ^{L. 3.}
veluti pignoris loco accepit, studio rei emtorem non ^{C. eod.}
invenerit, in possessionem rerum mittitur, ut dominio
earum potiatur.

LXXX. Si miles condemnatus sit, annonas eius ^{L. 4.}
actori dari non oportet. ^{C. eod.}

LXXXI. Nomen debitoris conventi capere quis ad ^{L. 5.}
executionem rei iudicatae potest. ^{C. eod.}

LXXXII. Rei iudicatae executor sententiam di- ^{L. 6.}
cere aut mutare rem a iudice iam iudicatam non ^{C. eod.}
potest.

LXXXIII. Si reus post rem iudicatam frustretur, ^{L. 7.}
et corpora in condemnationem deducta perire acci- ^{C. eod.}
dat, aestimationem eorum praestare compellitur.

LXXXIV. Executor est, qui post sententiam ad- ^{L. 8.}
hibetur, ut rem iudicatam exequatur. ^{C. eod.}

LXXXV. Sententia contra debitores lata, nisi ^{L. 9.}
intra statutum spatium, id est, quatuor menses, so- ^{C. eod.}
lutioni satisfecerint, pignoribus etiam captis ac di-
stractis recte executioni mandatur.

LXXXVI. Si fiscus adversus aliquem egerit et ob- ^{L. 1.}
tinuerit, centesimam usuram accipit post quatuor men- ^{C. VII. 54.}
ses iudicati.

LXXXVII. Constitutio praecipit, ut et in priva- ^{L. 2.}
tis, qui ultra quatuor menses solutionem distulerit, ^{C. eod.}
usuram centesimam rei iudicatae solvat: ut autem
quatuor menses computentur inde a sententia, vel si
provocatio fuerit oblata, postquam sententia fuerit
confirmata.

LXXXVIII. Sancimus, ut, si quis condemnatus ^{L. 3.}
fuerit, post datas a nobis quadrimestres inducias ^{C. eod.}
centesimas quidem usuras secundum naturam iudicati ipse
compellatur solvere: sed tantummodo sortis et non
usurarum, quae ex pristino contractu in condemna-
tionem deductae sunt. Cum enim iam constituimus,
usurarum usuras penitus esse delendas, nullum casum
relinquimus, ex quo eiusmodi machinatio possit in-
duci. Si enim sine emendatione relinquatur, aliquid
absurdum et contrarium necesse est evenire, cum usur-
ae utiliter ex contractibus descendentes plerumque
minores centesima ex nostris legibus factae sunt: et
necesse est, minoribus usuris graviore usuras sup-
poni: si enim ex iudicati actione centesimae omni-
modo currunt usurae, ex contractibus autem hoc raro
contingit, in capitulis lege nostra tantummodo defi-
nitis huiusmodi iniquitatem ipsa rerum necessitas in-
troducebat. Et ideo pio remedio causam corrigentes
sancimus, sortis tantummodo usuras usque ad cente-
simam currentes ex iudicati actione peti, non autem
usurarum quantascunque usuras. Si enim novatur iu-
dicati actione prior contractus, necesse est, usurarum
quidem, quae anterioris contractus sunt, cursum post
sententias inhiberi, alias autem usuras ex iudicati

v) Theod. εὐρίσκει. w) Theod. εἰς νομὴν in textu; sed haec cancellata sunt et ad marginem scriptum ἐπὶ νομῆς.
x) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἀνόνας, Theod. in textu ἀνόνας ad marg. ἀννόνας. y) Hoc cap. 82. totidem verbis habet Theod.
z) Cap. 83. totum habet Theod. et Syn. p. 93. et 112. a) Cap. 84. totum apud Theod. b) Theod. τε addit, quod in reliquis
deest. c) τὸν deest apud Theod. d) Cap. 87. totum apud Theod. e) Malim ἐπιδοθῆ, licet ἐπιδοθῆ habeant Fabr. Theod. et
Cod. Coisl. f) ἢ ἐκκλητος non quadrare videtur. Sermo enim non est de confirmatione appellationis, sed de confirma-
tione sententiae. Ergo fortasse legendum ἢ ἀπόφασιν. g) Sic recte Fabr. Cod. Coisl. male καταβολὰς.

τερον συνάλλαγμα, ἀνάγκη ἐστί, τῶν μὲν τόκων, οἱ
τινες τοῦ προτέρου συναλλάγματός εἰσι, τὸν δρόμον
μετὰ τὰς ἀποφάσεις καλύεσθαι, ἄλλους δὲ τόκους ἐκ
τῆς ἐπὶ τῇ καταδίκῃ ἀγωγῆς μόνου τοῦ κεφαλαίου προ-
βαίνειν, καὶ μὴ διὰ τοῦτο, ὅτι τυχὸν συναφθεῖσά ἐστιν
ἢ ποσότης τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν τόκων, πάσης τῆς
ποσότητος τόκους μετὰ ταῦτα συνάγεσθαι, ἀλλὰ τοῦ
κεφαλαίου μόνον. καὶ ὁπότε ἡ ἀρχαιότης ἐν ἀσχίστῳ
ὑποδείγματι τοῖς μὲν ἐναγομένοις καταδικασθεῖσι τὴν
ὑπέροθεν τῶν τεσσάρων μηνῶν ^{h)} παρέιχε· τοῖς δὲ
ἐγγρητῶς αὐτῶν τῇ αὐτῇ κεχορηγηθῆναι εὐεργεσίᾳ οὐ συνε-
χώρει, ἵνα ἐξείη τοῖς νικήσασιν (καταλειφθέντων¹⁾) διὰ
τὸν νόμον τῶν καταδικασθέντων προσώπων) ἐκ τῶν
ἐγγρητῶν αὐτῶν ἢ ^{k)} μανδατῶρων παραχορημῶν τὰ χρή-
ματα ἢ τὰ πράγματα εἰς τὴν καταδίκην κείμενα ἀπαι-
τῆσαι, τὴν τοιαύτην σφοδρότητα ἀνατεμόντες^{l)} θεσι-
ζομεν, τὰς τετραμηνιαίους ὑπερόθεσις, ἃς τινες δεδώ-
καμεν τοῖς καταδικασθεῖσι, καὶ εἰς τοὺς ἐγγρητῶς αὐ-
τῶν καὶ μανδατῶρων ἐκτείνεσθαι, ἵνα μὴ τῷ νόμῳ
γένηται ἀπομείωσις, ὁπότε γὰρ ὁ παρεμβάλλων ἑαυτὸν
καταβαλεῖν ἀναγκάζεται, καὶ αὐτὸς αὐτὸν ἀναγκάζει
εἰς ^{m)} ἀκούσιον καταβολὴν, οὐδεμίαν ⁿ⁾ ὁ καταδικα-
σθεὶς εἶχε τῆς ἡμετέρας αἰσθησὶν φιλανθρωπίας, ἐπειδὴ
διὰ μέσον τοῦ ἐγγρητοῦ παραχορημῶν τὰ χρήματα κατα-
βαλεῖν συνωθεῖτο.

L. 1. πθ'. Ἐὰν ἀπόφασις ἐξελεχθῇ κατὰ δύο προσώπων,
C. VII. 55. χρῆ πρὸς ἀναλογίαν κατὰ ἑκατέρων αὐτῶν μερισθῆναι.

L. 2. β'. Ἐπίτροποι ἐνήγοντο καὶ δεδώκασι ἐντολῆς, καὶ
C. eod. καταδικασθῆσαν, φέρε εἰπεῖν, τέσσαρες ὄντες οἱ ἐντο-
λῆς, τετρακόσια νομίματα· καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἄποροι
εἰσι· καὶ λέγει ἡ διάταξις, ὅτι ὑπὲρ τῆς ἀπορίας αὐτῶν
οἱ ἄλλοι οὐ κινδυνεύουσι.

L. 1. β'. Ὁ μῆτε ἐντεταμένους τινὲς πράξαι δίκην ἰδίαν,
C. VII. 56. μῆτε βέβαιον λογισάμενος τὸ δικαστήριον ἐκείνο, οὐ
βλάπτεται ἐκείνου καταδικαζομένου.

L. 2. ββ'. Τὰ ^{o)} μεταξὺ ἄλλων κριθέντα οὐδὲ ἀφέλειαν,
C. eod. οὐδὲ βλάβην ἐπιφέρουσι τῷ μὴ παρόντι. ὅθεν οὐδὲ
ἐνός τῶν κληρονομῶν καταδικαζομένου ὁ ἕτερος βλά-
πεται.

L. 3. βγ'. Καὶ ἐπὶ ἐγκλημάτων τὰ μεταξὺ ἄλλων κριθέντα
C. eod. ἑτέρους ^{p)} οὐ ^{q)} βλάπτει.

L. 4. βδ'. Τὰ κριθέντα ἐν δικαστηρίῳ, κἂν ἐμπέσῃ ἕτε-
C. eod. ρός τις εἰς τὴν αὐτὴν αἰτίαν, οὐκ ὀφείλουσι ^{r)} καὶ ἐπὶ
ἐκείνου κρατεῖν· οὐδὲ γὰρ δεῖ τῷ μὴ παρόντι πρόκριμα
γίνεσθαι ἐκ ^{s)} τῶν κριθέντων.

L. 1. βε'. Ἡ δίκαστος καταδικάσας τινὰ παρασχέιν ἑκα-
C. VII. 57. τὸν νομίματα, μετὰ ταῦτα ὡς ἀπειλῶν αὐτῷ εἶπεν,
ὅτι, ἐὰν μὴ καταβάλῃ εἰς τὸ αὐτὸ τοῦ χρόνου, τόκους
τυχὸν ἡμικατοστιαίους δίδωσιν ^{u)}. λέγει οὖν ἡ διάτα-
ξις, ὅτι οὔτε ἀπόφασις ἐστὶν αὐτῆ, οὔτε ἐπερώτησις.

L. 2. βς'. Ἐὰν δικαστὴς ἐπιστείλῃ τισὶ καταβαλεῖν, οὐκ
C. eod. ἐστὶ τοῦτο ἀπόφασις.

L. 3. βς'. Ἐὰν δικαστὴς μετὰ τὸ παρασχέιν ἀπόφασις
C. eod. ὕστερον ὑπέγραψέ τι ἕτερον ἐναντίον τῇ ἀποφάσει αὐ-
τοῦ, οὐκ ἰσχύει.

L. 4. βς'. Ἐὰν διαλαλήσας ^{w)} ὁ ἄρχων, δοθῆναι τυ-
C. eod. χὸν ἑκατὸν νομίματα, ἐπήγαγεν, ἐὰν μὴ δοθῶσιν

actione tantummodo sortis procedere: et non ideo,
quod forsitan coacervata est quantitas sortis et usu-
rarum, totius summae usuras postea colligi, sed sor-
tis tantummodo. Et cum antiquitas pessimo exemplo
reis quidem condemnatis laxamentum quatuor men-
sium praestabat, fideiussores autem eorum eodem uti
beneficio non concedebat, ut liceret victoribus (reli-
ctis propter legem condemnatis personis) a fideiusso-
ribus eorum vel mandatoribus statim pecunias vel res
in condemnatione positas exigere: huiusmodi acerbi-
tatem rescantes sancimus, quadrimestres inducias,
quas dedimus condemnatis, etiam ad fideiussores eor-
um et mandatores extendi, ne legi fiat derogatum.
Cum enim interventor solvere compellebatur, et ipse
reum ad invitam solutionem cogebat: nullum con-
demnatus habebat sensum nostrae humanitatis, quia
per medium fideiussorem statim pecunias solvere com-
pellebatur.

LXXXIX. Si sententia contra duos prolata sit,
pro virili portione inter utrumque dividenda est.

XC. Tutores, qui conveniebantur, procuratores
dederunt et condemnati sunt, verbi gratia, quatuor
procuratores in quadringentos aureos: et quidam eor-
um inopes sunt. Et ait constitutio, periculum in-
opiae eorum ad reliquos non pertinere.

XCI. Qui neque alicui mandavit, litem suam ge-
rere, neque iudicium illud ratum habuit, illo con-
demnato non laeditur.

XCII. Res inter alios iudicatae neque emolumen-
tum afferunt, neque praeiudicium absentis: unde nec
uno coheredum condemnato alter laeditur.

XCIII. Etiam in criminibus ea, quae inter alios
iudicata sunt, aliis non officiant.

XCIV. Quae in iudicio sunt iudicata, quamvis
aliis quisquam in eandem causam inciderit, tamen et
in eo obtinere non debent: neque enim absentis ex
rebus iudicatis praeiudicium irrogari debet.

XCV. Iudex, cum condemnasset quendam, ut cen-
tum aureos solveret, postea quasi minatus ei dixit, ni
solveret intra certum diem, usuras, forte semisses,
praestitutum. Ait igitur constitutio, nec sententiam
esse hanc comminationem, nec stipulationem.

XCVI. Si iudex scripserit ad aliquos, ut solvant,
non est sententia.

XCVII. Si iudex post latam sententiam postea
aliquid sententiae suae contrarium subscripserit, non
valet.

XCVIII. Si Praeses interlocutus sit, solvi, verbi
causa centum aureos, et subiccerit postea, nisi intra

h) Graeci quatuor menses habent, Codex Iustin. duos menses. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. καταλειφθέν. k) Cod. Coisl. inserit τῶν, quod deest apud Fabr. l) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἀνατέμοντες. m) εἰς Fabr. Deest in Cod. Coisl. n) Sic Fabr. Cod. Coisl. οὐδὲ μίαν. o) τὰ in Syn. p. 112. deest. p) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἕτερον. q) In Syn. p. 112. οὐ deest. Leuncl. in marg. supplevit. r) In Syn. p. 112. ὀφείλουσι. s) ἐκ addit iure Cod. Coisl. et Syn. Deest apud Fabr. t) In Syn. p. 102. u) Syn. δίδωσι. v) In Syn. p. 102. w) Syn. λαλήσας.

εἶσω τοῦδε τοῦ χρόνου, δοθῆναι τὸ διπλάσιον, ἢ τὸ τετραπλάσιον, τοῦτο ἀπειλή ἐστίν, οὐχὶ ἀπόφασις.

βγ'. Ὁ δικαστὴς δεχόμενος τὰς τῶν μερῶν ἀμφοιβητήσεις ὀφείλει δοῦναι διαλαλίαν· τὸ γὰρ ὑπογράψαι αὐτὸν οὐκ ἐστὶν ἰκανόν, ποιῆσαι ἀπόφασιν καὶ πέμψαι τινὰ ἐπὶ νομῆς τοῦ ἀγροῦ τοῦ διαδίκου.

δ'. Ἐὰν προβῆ παρὰ τοῦ ἄρχοντος πρόγραμμα^{α)}, οὐκ ἐστὶν ἀπόφασις, ἀλλὰ ἀπειλή.

ρά'. Ὅπερ μετὰ μεγάλης συντριβῆς διὰ ἀποφάσεως ὀρίζεσθαι εἶωθε, τοῦτο ὀλίγοις γραμμασι προπετιῶς γραφεῖσιν ὀρισθῆναι θεμιτὸν οὐκ ἐστίν.

ρβ'. γ) Ἐὰν ὡς διαθήκης προενεχθείης^{β)} ἐκρίνεν ὁ ἄρχων, μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώσθῃ^{α)} πλαστὴ ἐκείνη ἢ διαθήκη, κινεῖται ἄνωθεν τὸ δικαστήριον, μὴ ἀντικειμένης τῆς ἀπὸ τῆς^{β)} καταδίκης παραγραφῆς.

ργ'. ε) Ἡ διάταξις φησιν, ὅτι καὶ χωρὶς ἐκκλήτου ἀχρηστος ἢ ἀπόφασις^{δ)}, ἢ ἀπὸ πλαστῶν δικαιωμάτων γενόμενη^{ε)}.

ρδ'. ς) Ἡ διάταξις κάλλιστον λέγει νόμιμον, ὅτι κἂν τὰ μάλιστα δύνηται^{β)} τις ἀποδείξει πλαστὸν δικαίωμα προενεχθῆν^{α)} ἐν τῷ^{ι)} δικαστηρίῳ, ὁμοῦς οὐκ ἄλλως ἀνατρέπει τὴν ἀπόφασιν, εἰ μὴ ἀποδείξει, ὅτι^{κ)} ὁ δικαστὴς ἀκολουθήσας ἐκείνῳ τῷ δικαίωμاتي κατεδίκασεν αὐτόν.

ρε'. ι) Εἰ ἀπὸ πλαστῶν δικαιωμάτων καταδικασθῆ^{μ)} τις, χρὴ ὑπερεθῆναι τὸν τῆς ἀποφάσεως ἐκβιβασμόν.

illud tempus soluti essent, duplum vel quadruplum praestari, haec comminatio est, non sententia.

XCIX. Iudex perceptis partium allegationibus, L. 5. sententiam dicere debet: subscriptio enim eius non C. VII. 57. sufficit ad sententiam et ad aliquem in possessionem fundi adversae partis mittendum.

C. Si programma a Praeside propositum sit, sententia non est, sed comminatio. L. 6. C. eod.

CI. Quod magno conflictu sententia decerni solet, id paucis literis temere scriptis definiri fas non est. L. 7. C. eod.

CII. Si iudex quasi testamento prolato sententiam L. 1. dixit, postea vero testamentum illud falsum comper- C. VII. 58. tum fuit, ex integro causa agitur, non obstante rei indicatae praescriptione.

CIII. Constitutio ait, etiam citra provocationem L. 2. sententiam esse inutilem, quae ex falsis instrumentis C. eod. lata sit.

CIV. Constitutio pulcherrimum ius continet: ut, L. 3. tametsi quis instrumentum falsum in iudicio prolatum esse docere possit, tamen non aliter sententiam rescindat, quam si probaverit, iudicem illud instrumentum secutum adversus se pronuntiasse. C. eod.

CV. Si quis ex falsis instrumentis condemnatus L. 4. sit, iudicati executio suspendi debet. C. eod.

ΤΙΤΛΟΣ Δ΄.

Περὶ ὁμολογησάντων.

α'. Ὁ ὁμολογῶν ἀντὶ κατακεκριμένου ἐστίν.

β'. Οὐχ ὁμολογεῖ ὁ πλανώμενος, εἰ μὴ νόμον ἄγροεῖ^{η)}.

γ'. Ὁ ὁμολογῶν χρεωστέειν λεγάτων^{ο)}, κἂν μὴ φάινηται τὸ πρῶγμα, εἰς τιμὴν τὴν^{π)} αὐτοῦ κατακρίνεται.

δ'. Ὁ τὸν φρονεθέντα δοῦλον ἀνελεῖν^{θ)} ὁμολογῶν ἐν τῷ Ἀκουιλίῳ^{ι)}, εἰ καὶ μὴ ἀνεῖλεν, ὡς ὁμολογῶν κρατεῖται.

ε'. Ὁ συνθέμενος χρεωστέειν Πέτρον, ὅς ἦν πρώην, ἢ μετὰ προκάταρξιν ἐτελεύτησε, κατακρίνεται.

ς'. Ὁ δῆλόν τι συνθέμενος κατακρίνεται^{ς)}· ὁ ἄδηλον, οὐπω· ἀλλὰ^{ι)} ἀναγκάζεται δῆλον αὐτὸ ποιῆσαι. εἰ δὲ καὶ πρῶγμα ὁμολογήσει, ἀναγκάζεται ποσότητα εἰπεῖν.

Εἰ δὲ καὶ^{η)} ἄγρον ἀπαιτῶ ὡς ἐμόν, σὺν δὲ ὁμολογῶς ἔχειν, δοκεῖ τῆς ἐμῆς δεσποτείας ἀποφανθῆναι. ἐν οἰαδήποτε ἄγωγῃ ὁ ὁμολογῆσας^{ν)} ἀντὶ κατακριθέντος

TITULUS IV.

De confessis.

I. Confessus pro iudicato est. L. 1. D. XI. II. 2.

II. Non fatetur, qui errat, nisi ius ignorat. L. 2. D. eod.

III. Confessus, se debere legatum, etiamsi res non L. 3. in rerum natura sit, in aestimationem eius condem- D. eod. natur.

IV. Si is, cum quo lege Aquilia agitur, confessus L. 4. est, servum occidisse, licet non occiderit, quasi con- D. eod. fessus tenetur.

V. Qui confessus est, debere Petrum, qui iam mor- L. 5. tuus est, vel post litis contestationem decessit, con- D. eod. demnatur.

VI. Certum confessus condemnatur: qui incer- L. 6. pr. tum, non item: sed cogitur, certum illud facere. Sed §. 1. D. eod. et si rem confessus sit, quantitatem dicere cogitur.

Sed et si fundum petierim tanquam meum, tu- §. 2. que eum te tenere confitearis, videtur pronuntiatum, domini mei fundum esse. In quacunque actione con-

α) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἐὰν πρόγραμμα γένηται παρὰ τοῦ ἄρχοντος. β) In Syn. p. 102. et 113. γ) Syn. προενεχθείσης p. 113. δ) Syn. εῖρεθῃ p. 113. εῖρεθῆ p. 102. ε) τῆς deest in Syn. ε) Cap. 103. apud Theod. totum extat, et in Syn. p. 102. δ) ἢ ἀπόφασις deest in Syn. ε) Cod. Coisl. γινόμενη. Fabr. et Theod. ut in textu. ς) Theod. et Syn. p. 102. totum cap. 104. habet. γ) Fabr. Syn. et Cod. Coisl. δύναται Theod. δύνηται. δ) Theod. προενεχθέν. ε) τῷ deest apud Theod. ζ) οἷ deest in Syn. Leuncl. ad marg. supplēvit. ζ) In Syn. p. 102. λέγοντός τινος, ἀπὸ πλουσιῶν δικαιωμάτων καταδικασθῆναι, χρὴ κ. λ. ut in Basilicis. η) Recte Cod. Coisl. καταδικασθῆ. Fabr. κατεδικασθῆ. θ) Theod. ἄγροεῖν. ο) Theod. λεγάτων. π) Cod. Coisl. et Theod. τὴν τιμὴν αὐτοῦ. Fabr. ut in textu. ς) Syn. p. 114. ἀνελεῖν, vitio typhotetae, ut opinor. ς) In τῷ Ἀκουιλίῳ deest in Syn. σ) Sic Fabr. Cod. Coisl. et Theod. κατακρίνεται. ι) Theod. ἀλλ'. κ) καὶ Fabr. Deest in Cod. Coisl. et apud Theod. ν) Inde ab ὁ ὁμολογῆσας usque ad ἢ δίκη κατ' αὐτοῦ ἀποτιμάται Syn. hanc §. habet p. 114.

ἔστι, καὶ ἔχει τὴν τετραμήνην, ἧς ἐντὸς εἰ μὴ παρὰ-
σχη^{ω)}, ἢ δίκη κατ' αὐτοῦ ἀποτιμάται^{z)}.

§. 3. 4. Ὁ ἐν ἀπουσίᾳ μου ὁμολογήσας οὐ κατέχεται μὲν
ὡς ὁμολογήσας· οὐδὲ ὁ περὶ ὑπηρεσιῶν ὁμῶσας· οὐδέ τις
γὰρ ἀπόντι καταδικάζεται. ἀρκεῖ δὲ ἐντολὴ καὶ κηδε-
μόνῳ παρῆναι. εἰ δὲ εἰς τούτων ὁμολογήσῃ, οὐ πάσχει
πρόκριμα ὁ πρωτότυπος.

§. 5. Ὅπου δὲ ἄνηβος εἴη, ἀθθεντιάν^{y)} ἐπιτρόπον ζη-
τοῦμεν. ἀρῆλιξ συνομολογῶν ἀποκαθίσταται.

§. 6. Πᾶς ὁμολογῶν ἔχει τὴν^{z)} προθεσίαν τοῦ κατα-
κριθέντος εἰς ἀπόδοσιν. *

L. 7. ζ'. Συνθεμένου κληρονόμου χρεωστῆν λεγόντων, εἰ ὁ
D. XLII. 2. δοθεὶς ἐπὶ τῇ ἀποκαταστάσει διαγνώμων εὔροι, μὴ
χρεωστῆν αὐτόν, εἰ μὲν ὡς καταβληθέντος^{a)} αὐτοῦ
ἔδόθη, διὰ τὴν δυσχέρειαν τυχόν τοῦ συμψηφισμοῦ
τῆς οὐσίας, δύναται ἀπολύειν τὸν φεύγοντα καὶ μετὰ
τὸ συνθέσθαι· εἰ δὲ διὰ τὸ μηδὲν καταλειφθῆναι, οὐκ
ἀπολύσει μὲν, παραπέμψει δὲ τῷ ἄρχοντι, εἰς τὸ ἐκεί-
νον ἀπολύσαι.

L. 8. η'.^{b)} Οὐ πάντως ὁ ὁμολογῶν καταδικάζεται, εἰ τὸ
D. eod. πρῶγμα, περὶ οὗ συνέθετο, ἀμφιβάλλεται, εἰ ἔστι^{c)}.

L. 1. θ'. Ὁ ἐν βήματι ὁμολογήσας ὡς ὁ καταδικασθεὶς
C. VII. 59. ἔστιν^{d)}, καὶ καταβαλεῖν ἀναγκάζεται^{e)}.

TITULOS E.

Περὶ ἐκστάσεως ὑπαρχόντων.

L. 1. α'.^{f)} Ὁ δανείσας εἰς ἐπανόρθωσιν οἴκου προτι-
D. XLII. 3. μάται.

L. 2. β'.^{g)} Ἐν ταῖς προσωπικαῖς οἱ δανείσαντες, ἐφ' ὃν
D. eod. τοῖς πρώτοις δοθῆναι δανεισταῖς, εἰς τὸν τόπον αὐτῶν
ὑπεισέρχονται^{h)}.

L. 3. γ'.ⁱ⁾ Ὁ ἐκστὰς οὐ στερεῖται τῶν οἰκειῶν πρὸ τοῦ
D. eod. προθῆναι αὐτά. εἰ οὖν θέλει διεκδικῆσαι αὐτά, οὐ
πιπράσκονται.

L. 4. δ'.^{k)} Ὁ ἐκστὰς εἰ ἐπικησεται^{l)} τι, εἰς ὅσον εὔπο-
D. eod. ρεῖ ἀπαιτεῖται. οὗτος^{l)} δὲ οὐδὲ ἀπὸ^{m)} ἄλλον τινὸς
ὀχλεῖται.

L. 5. ε'. Ὁ ἐκστὰς, εἴτα θέλων ἑαυτὸν διεκδικῆσαι, κω-
D. eod. λυεὶ τὴν πρῶσιν.

L. 6. ς'.ⁿ⁾ Ὁ μετὰ τὸ ἐκστῆναι^{o)} μέτρια κτησάμενος^{p)}
D. eod. οὐ πάσχει διάπρασιν. τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ποσότητος δια-
κρίνεται. εἰ δὲ τις μνησιῶν ἢ ἐτήσιον δαπάνημα διὰ
οἴκτου αὐτοῦ κατέληπεν, οὐ πιπράσκονται ἐκ δευτέρου τὰ
αὐτοῦ. τὸ αὐτὸ, κἂν χρήσις αὐτῷ ἔδοθη, ἢ κατελείφθῃ
εἰς καθήμερον δαπάνημα.

ω) Syn. et Cod. Coisl. παρὰσχοι. Fabr. et Theod. ut in textu. z) Hactenus Theod. cap. 6. h. t. exhibet. y) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἀθθεντιάν. z) Cod. Coisl. τὴν τετραμήνην τὴν προθεσίαν κ. τ. λ. Apud Fabr. verba τὴν τετραμήνην desunt. a) Sic Fabr. Cod. Coisl. καταλειφθέντος. Praeferendam censeo Fabroti lectionem. b) Hoc cap. 8. h. t. Theod. iisdem verbis exhibet, quibus Fabr. et Cod. Coisl. Syn. p. 114. ita: οὐ πάντως ὁ ὁμολογῶν καταδικάζεται εἰς τὸ πρῶγμα, περὶ οὗ συνέθετο· ἀλλ' ἀμφιβάλλεται, εἰ ἔστιν. c) Syn. et Theod. et Cod. Coisl. ἔστιν. d) Theod. ἔστι. e) Verba καὶ καταβαλεῖν ἀναγκάζεται adduntur in Cod. Coisl. et apud Theod. Desunt apud Fabr. et in Syn. In textum recepi, quum respondeant verbis textus latini constitutionis in margine laudatae, cum et solvere cogeris. f) In Syn. p. 115. et apud Theod. g) In Syn. p. 115. et apud Theod. h) Syn. εἰσέρχονται. i) Cap. 3. h. t. totidem verbis exhibet Theod. k) In Syn. p. 72. l) Syn. αὐτός. m) Sic Fabr. Syn. et Cod. Coisl. Malim tamen ὑπὸ cum Theod. qui hoc et sequens caput habet. n) In Syn. p. 72. o) Sic Fabr. Syn. et Theod. Cod. Coisl. male ἐκστῆναι. p) Sic Fabr. Syn. et Theod. Cod. Coisl. κτησάμενος.

fessus pro iudicato est et quadrimestre tempus habet, intra quod si non restituat, lis adversus ipsum aestimatur.

Qui me absente confessus est, non tenetur quidem veluti confessus: nec qui iurat de operis: nemo enim absenti condemnatur. Sufficit autem procuratorem, tutorem curatoremve praesentem esse. Si vero unus eorum confessus sit, litis dominus praecudicium non patitur.

Ubi vero pupillus est, tutoris auctoritatem exigimus. Minor confessus restituitur.

Confessus quilibet idem tempus cum iudicato ad restitutionem habet.

VII. Cum heres fideicommissum debere confitetur, si arbiter ad restituendum datus compererit, ipsum nihil debere, si quidem quasi soluto eo datus sit, propter difficultatem forte computationis bonorum, potest reum etiam post confessionem eius absolvere: si vero, quod nihil relictum sit, non absolvat quidem, sed ad Praetorem remittet, ut ille absolvat.

VIII. Non omnimodo confessus condemnatur, si dubitetur, an res, de qua confessus est, in rerum natura sit.

IX. Confessus pro tribunali pro iudicato est et solvere compellitur.

TITULUS V.

De cessione bonorum.

I. Qui ad restitutionem aedificii credidit, privilegium habet.

II. In personalibus actionibus qui crediderunt, ut pecunia eorum ad priores creditores perveniret, in locum eorum succedunt.

III. Is, qui bonis cessit, bonis suis non caret ante venditionem eorum. Quare si velit ea defendere, non veneunt.

IV. Is, qui bonis cessit, si quid postea acquisierit, in quantum facere potest, convenitur. Is vero nec ab alio quopiam inquietatur.

V. Qui bonis cessit, si postea velit se defendere, bonorum venditionem impedit.

VI. Qui post cessionem bonorum modicum aliquid acquisivit, iterum bonorum venditionem non patitur. Hoc autem ex quantitate aestimatur. Quodsi menstruum vel annum sumtum quis ei misericordiae causa reliquerit, bona eius iterum non veneunt. Idem et si usufructus ei datus sit vel relictus ad sumtum quotidianum.

ζ'. *Εἰ* ^{α)} ὁ ἐκστὰς τὰ προθέντα αὐτοῦ πράγματα ἐπικτήσειται, ἄς δόξαι ἰκανὰ εἶναι, δυνατὸν ἐξ αἰτήσεως τῶν αὐτοῦ ^{β)} δανεισῶν ἐκ δευτέρου ταῦτα προθῆναι.

η'. Τὸν θέλοντα ἐκστῆναι, πρὶν ἐπιγνῶ τὸ χρέος, ἢ κατακριθῆ, ἢ κατάθῃται, οὐ ^{γ)} δεῖ ἀκούεσθαι.

θ'. Ἐκστῆσι καὶ ἔξω δικαστηρίου γίγνεται ^{δ)}· καὶ ἀρκεῖ τὸ διὰ μέσου τινὸς ἢ δι' ἐπιστολῆς τοῦτο σημιανθῆναι.

ι'. ^{α)} Οἱ ἐκστάντες καὶ μὴ ^{β)} ἀρκέσαντες πληρῶσαι τοὺς δανεισῶν, καὶ πάλιν ἐνάγονται παρὰ τῶν δανεισῶν ^{γ)}.

ια'. Ὁ ἐλπὼν, ὅτι ἐξίσταται, μετὰ δὲ ταῦτα καταβαλὼν οὐ πάσχει διάπρασιν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ.

ιβ'. Ἐάν τις ἐκστῆσιν προθήσῃ ^{α)}, ἢ οὐσία αὐτοῦ ζητεῖται. εἴ τι δὲ οἱ παῖδες αὐτοῦ γενόμενοι ἀντεξοῦσιοι κτήσονται, τοῦτο αὐτοῖς διαφέρει.

ιγ'. Κατὰ τὸν νόμον οὐ μόνον ἐν Ῥώμῃ ἐξίστανται, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς επαρχίαις. οὐ χρὴ δὲ τοὺς δανεισῶν κατὰ ^{β)} ἐξουσίαν ἰδίαν ἢ μεροῦσασθαι τὰ πράγματα, ἢ δεσπόσαι αὐτῶν, ἀλλ' ἀρκέουσι πωλῆσαι αὐτά. ἔτερον ^{γ)} ἐστίν, ἐάν ὁ χρεώστης ἀντὶ καταβολῆς πράγματα δέδωκε· τότε γὰρ τῶν δοθέντων πραγμάτων δεσπότηαι γίνονται ^{α)}.

ιδ'. Διὰ λειτουργίαν πολιτικὴν ἐκστῆσιν οὐ χρὴ προτεθῆναι· ἀλλὰ πρὸς τὸ μέτρον τῆς οὐσίας χρὴ τὴν λειτουργίαν πληρῶσαι ^{β)}.

ιε'. Ἐπὶ πάσης ἐκστῆσεως ἀρκεῖ τὸ μόνον προθεῖναι ^{α)} τινὲ τὴν ἰδίαν βούλησιν.

ισ'. Ἡ διάταξις κελεύει, καὶ τοὺς ὑπεξοῦσους ἐξίστασθαι ἐπὶ τοῖς μὴ προσποριζομένοις πράγμασι. πᾶς δὲ ἐκστῆς, ἐάν τι ποτε μετὰ ταῦτα ἐπικτήσῃται ἕξιον λόγου, ἐνάγεται καὶ περὶ αὐτοῦ.

ιζ'. Πολλάκις πρὸς βασιλεῖα αἰτήσις τοιαύτη γίγνεται ^{α)}, ἵνα ἢ ἐκστῆ τις, ἢ λάβῃ πενταετίας ὑπέροφεισιν πρὸς τὴν κατ' αὐτοῦ ἐναγωγὴν. ἐξητεῖτο οὖν ἄρα, ἐάν τις μὲν τῶν δανεισῶν θέλωσι παρασχέειν ἀντὶ πενταετίας, ἄλλοι δὲ θέλωσι παρασχέειν ἀντὶ τῆς ἐκστῆσιν, ἢ τίνων ^{β)} γνώμη κρατεῖ· καὶ λέγει ἢ διάταξις, ὅτι χρὴ προσέχειν τῇ ποσότητι τοῦ χρέους. ἐάν δὲ ἴση ἐστὶν ἢ τοῦ χρέους ποσότης, χρὴ προσέχειν τῷ ἀριθμῷ τῶν προσώπων. ἐάν δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων ἴσος ^{γ)} ἐστί, τότε δεῖ προσέχειν τῇ φιλανθρωποτάτῃ ^{δ)} γνώμῃ· μὴ ῥομιζόντων ἡμῶν, εἶναι διαφορὰν μεταξὺ τῶν ἀνποθήκων δανεισῶν καὶ τῶν ἐχόντων ὑποθήκην. τότε δὲ ^{ε)} δικαστὴς διαιρεῖ αὐτοῖς τὰ πράγματα, ὅτε ἔχουσι διαφορὰν. ἐν δὲ τῇ πενταετίᾳ ταύτῃ οὐδεμία ^{α)} χρόνον παραγραφῆ τρίτεται κατὰ τῶν δανεισῶν· ἀλλὰ καὶ εἰ τυχὸν εἶχον ἐκδοτικῶν ἐνιαυτῶν ἕτι ^{β)} τῆς πενταετίας προσιθιμένης ἕως τριάκοντα τριῶν ἐνιαυτῶν δύνανται ^{γ)} γινομένην ἀντιθέσθαι μακροῦ χρόνου παραγραφῆν. τοῦτο οὖν ἀναιροῦσα ἢ διάταξις κελεύει μὴδὲ ^{δ)} ἐν πρόκριμα τοῖς δανεισῶν ἀπὸ τῆς ὑπεροφείσεως γίνεσθαι.

VII. Si is, qui bonis cessit, bona sua distraeta *L. 7.*
denuo adquisierit, ut sufficere videantur, postulanti- *D. XLII. 3.*
bus creditoribus eius iterum vendi possunt.

VIII. Qui bonis cedere vult, ante quam debitum *L. 8.*
agnoscat, vel condemnetur, vel confiteatur, audiri non *D. eod.*
debet.

IX. Cessio bonorum etiam extra ius fit; et suf- *L. 9.*
ficiet per mediam quandam personam vel per episto- *D. eod.*
lam id declarari.

X. Qui bonis cesserunt et creditoribus satisfacere *L. 1.*
non potuerunt, iterato a creditoribus conveniuntur. *C. VII. 71.*

XI. Qui dicit, se bonis cedere, postea autem sol- *L. 2.*
vit, distractionem bonorum suorum non patitur. *C. eod.*

XII. Si quis bonis cesserit, facultates eius inqui- *L. 3.*
runtur. Si quid vero liberi eius emancipati facti ac- *C. eod.*
quisierint, hoc ad ipsos pertinet.

XIII. Secundum legem non solum Romae bonis *L. 4.*
cedunt, sed etiam in provinciis. Non autem credito- *C. eod.*
res sua auctoritate bona dividere aut iure domini obtinere debent, sed ea vendere. Aliud est, si debitor res suas in solutum dederit: tunc enim rerum datarum domini fiunt.

XIV. Propter munus municipale cessio bonorum *L. 5.*
fieri non debet: sed pro modo substantiae munus im- *C. eod.*
plendum est.

XV. In omni cessione bonorum sufficit alicui, pro- *L. 6.*
ponere suam voluntatem. *C. eod.*

XVI. Constitutio praecipit, ut qui in parentum *L. 7.*
potestate sunt, bonis cedere possint, in his rebus, *C. eod.*
quae patribus non acquiruntur. Quicumque autem bonis cedit, si quid postea adquisierit, cuius ratio haberi debeat, eius quoque nomine convenitur.

XVII. Saepe Principi tales preces offeruntur, ut *L. 8.*
quis vel bonis cedat, vel quinquennalem dilationem *C. eod.*
adversus actiones contra ipsum accipiat. Quaerebatur igitur, si quidam ex creditoribus voluerint ei concedere quinquennium, alii autem statim bonorum cessionem fieri velint, quorum sententia praevaleret: et ait constitutio, quantitatis debiti rationem habendam esse: si vero par sit debiti quantitas, ad numerum personarum respiciendum: si vero et numerus personarum par sit, humanissimam sententiam sequendam esse: non existimantibus nobis, differentiam esse inter hypothecarios et chirographarios creditores. Tunc autem iudex res inter ipsos partitur, quum inter se dissident. Durante autem hoc quinquennio nulla temporis adversus creditores generatur praescriptio. Si forte pro me habebam viginti octo annos, quinquennio adhuc addito, triginta trium annorum opponere possum longi temporis praescriptionem. Hoc igitur tollit constitutio et iubet, nullum ex dilatione creditoribus praeiudicium generari.

g) Male Graeci L. S. D. h. t. intellexerunt, quasi sermo in iis esset de bonis debitoris venditis et ab eo denuo acquisitis, et quasi in textu Digestorum pro *rursus eiusdem debitoris bona distrahi*, legeretur, *rursus eadem debitoris bona distrahi*. r) Fabr. αὐτοῦ. Cod. Coisl. αὐτῶν. s) Negationem in Digestis ex Basilicis tuetur Hoffmann Meletem. Diss. XXIX. §. 9. t) Sic Fabr. Cod. Coisl. γίνεται. u) In Syn. p. 72. v) μὴ Fabr. Syn. et Theod. Deest in Cod. Coisl. Male. w) Verba παρὰ τῶν δανεισῶν apud Theod. alia manu sub pagina scripta sunt. x) Fabr. et Theod. προθήσει. Cod. Coisl. προθήσει. Quod praeferebam. y) Theod. κατ'. z) Theod. inserit γὰρ. a) Sic Fabr. Cod. Coisl. γίνονται. Theod. γίνονται δεσπότηται. b) Sic Fabr. Cod. Coisl. τελέσαι. c) προθεῖναι recte Cod. Coisl. Fabr. perperam προθήσαι. d) Sic Fabr. Cod. Coisl. γίνεται. e) Sic Fabr. Cod. Coisl. τίνων ἢ. f) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἴσος. g) Sic Fabr. Cod. Coisl. φιλανθρωποτάτῃ. h) ὁ Fabr. Deest in Cod. Coisl. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. οὐδὲ μία. k) Fabr. ἕτι. Cod. Coisl. ἕδει, quod nullum praebet sensum. l) δύναμαι Fabr. Deest in Cod. Coisl. m) Cod. Coisl. μὴ δέ. Fabr. ut in textu.

Nov. 135. *cap. 1.* *ιη'.* Θεσπίζομεν, μηδενὶ ἐξεῖναι τῶν ἐνδοξοτάτων ἢ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, ἐκτασίον πράγματος χάριν ἀνάγκην ἐπάγειν τινὶ τῶν τὰς εὐθύνας ἐπὶ χρήμασι τυχόν δημοσίοις ἢ ἰδιωτικοῖς ὑπομενόντων, ἢ τοιοῦτοῖσι αἰκισμῶν κεχορησθῆαι προφάσειν, ὡς ἂν ^{η)} αὐτοὺς τῆς τοῦ σώματος φειδομένους τιμωρίας αἰρεῖσθαι μᾶλλον τῆν τῶν ἰδίων στέρεσθαι δέχεσθαι, καὶ μὴ σὺν τῇ τῆς ἀπορίας ζυγῷ καὶ τῇ τῆς ἀσχημοσύνης πιέζεσθαι μέχρι θανάτου ὀνειδισμῷ. ἔρχον ^{ο)} δὲ πρὸς τῶν προσκνητῶν παρέχειν λογίαν, ὡς οὐδεμία ^{ρ)} αὐτῷ πρόσφασις πράγματος ^{σ)} χάριν ὑπολέλειπται ἢ χρυσίον ^{τ)}, ὅθεν τὴν τοῦ χρέους ποιησεται πλήρωσιν ^{υ)}. εἰ δὲ δίκαια αὐτῷ τινα ὁ νόμος ἢ ^{ζ)} ἀπὸ κληρονομίας ἢ δωρεῆς συγγενῶν δίδωσι κλητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων, καὶ τούτων ἐπι ἐντὸς μὴ κατέστη, ἀρμύζειν δὲ αὐτῷ φαίνεται, καὶ δυνατὸν ἐξ αὐτῶν μέρος ἢ καὶ τὸ ὅλον τοῖς ὀφειλομένοις συνάξει (δίχα μέντοι τῶν τῆς γαμετῆς πραγμάτων, τῇ ἀληθείᾳ εἶπερ διαφέρει αὐτῆ), τοῦτο γίνεσθαι, καὶ ἄδειαν εἶναι τοῖς ὀφειλομένοις, οἰκειοῦσθαι τὰς τοιαύτας ἀγωγὰς, καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ ποτε τῶν δικαίων κυρίου τὰς ἐναγωγὰς ποιεῖσθαι· εἴτε πάρεστιν ὁ ὀφειλέτης, εἴτε καὶ μὴ, καὶ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, ἀπλῶς εἰπεῖν, τοῦ ὑπευθύνου ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἀγωγῇ ἢ ἐκδικήσει τῶν πραγμάτων κατεστάναι.

ΤΙΤΛΟΣ ζ'.

Τίνων ^{α)} ἐξ αἰτιῶν εἰς διακατοχὴν πέμπονται.

L. 1. *α'.* Ἐξ τριῶν σχεδὸν αἰτιῶν πέμπεται τις εἰς νο-
D. XLII. 4. μὴν, δανειστῆς ^{β)} ἢ λεγατάριος ^{γ)} ἐπὶ φυλακῇ τῶν πραγμάτων ἢ τῶν λεγμάτων ^{δ)}. γυνὴ γαστροδὸ νόματι ^{ε)}. ἢ γὰρ ἑλάδι συμπιπώσεως ἀγωγή οὐκ εἰς πάντα πέμπει, ἀλλ' εἰς τὸ πρῶμα, ἐξ οὗ τὴν ζημίαν φοβούμεθα.

L. 12. *β'.* ^{ζ)} Ἡ περὶ λεγμάτων καὶ ἡ ^{α)} περὶ μελλούσης
D. eod. συμπτώσεως ^{β)} ἀγωγή ^{γ)} τῆς ζημίας, ἢ γαστροδὸ νό-
L. 2. deest. ματι νομῇ οὐκ ἔστι κυρίως νομῇ, ἀλλὰ φυλακῇ πραγμάτων.

L. 3. *γ'.* Κινουμένου τοῦ περὶ κοινωνίας δικαστηρίου πρὸς
D. eod. ἀνηβον, ὅς οὐ διεζώκεται, ἐκ μὲν πατροφῆς αἰτίας πεπράσκονται τὰ πατρώα· εἰ δὲ μὴ, εἰς νομὴν τῶν αὐτοῦ πέμπονται οἱ ἀντιδίκαι ^{δ)}. πλὴν ἐπὶ πατροφῆς συναλλάγμασι οὐ δεῖ περιμένειν τὴν ἡβὴν τοῦ παιδός.

§. 1. 2. *Κἂν μετὰ ^{ε)} δούλου τοῦ ἀνηβου συναλλάξῃ τις,*
πρὸς τὸν ἀνηβον δοκεῖ συναλλάσσειν, καὶ κινεῖ τὴν περὶ τοῦ πεκουλίου ἀγωγήν· τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ πάσης αἰτίας, οἷον περὶ τῶν δαπανωμένων εἰς τὰ τοῦ δεσπότη τοῦ πράγματα, ἢ ὅταν κελύσει τοῦ δεσπότητος δούλος

XVIII Sancimus, ut nulli gloriosissimorum aut magnificentissimorum magistratuum liceat cessionis bonorum necessitatem alicui eorum imponere, qui forte propter pecunias publicas aut privatas conveniuntur, aut eiusmodi praetextibus ad verbera uti, ut illi ad poenam corporis evitandam bonis suis privari malint: ut ne inopiae iugo simul et contumeliae opprobrio usque ad mortem premantur. Iusurandum autem per sacrosancta eloquia praestent, sibi nec bonorum quicquam, nec auri superesse, unde debitum solvere possint. Si vero quae ipsi iura lex vel ex hereditate vel cognatorum donatione deferat, sive in rebus mobilibus, sive immobilibus, eorumque possessionem nondum nactus sit, competere tamen ipsi videantur, possitque ex iis creditoribus pro parte vel in totum satisfieri (exceptis tamen bonis uxoris, si revera ad ipsam pertineant), hoc fiat, et ius sit creditoribus, eiusmodi actiones vindicandi et eius nomine, qui quandoque iurium futurus sit dominus, actiones instituendi, sive debitor praesto sit, sive non, et ut summatim dicamus, vice debitoris in tali actione vel rerum vindicatione creditores constituentur.

TITULUS VI.

Quibus ex causis in possessionem mittantur.

I. Tres fere ob causas in possessionem quis mittitur: creditor vel legatarius rerum vel legatorum servandorum causa: mulier ventris nomine: actio enim damni infecti non in omnium bonorum possessionem mittit, sed rei, ex qua damnum timeamus.

II. Possessio legatorum servandorum gratia, et damni infecti aut ventris nomine, non est proprie possessio, sed custodia rerum.

III. Si communi dividendo iudicio pupillus conveniatur, qui non defenditur, ex facto quidem paterno bona patris veneunt: alioquin adversarii mittuntur in possessionem bonorum pupilli. Verum in contractibus paternis non est expectanda pupilli pubertas.

Licet cum servo pupilli quis contraxerit, videtur cum pupillo contraxisse et agit de peculio. Idem et in omni causa obtinet, ut puta in his, quae in res domini conversa sunt, aut cum iussu domini servus cum aliquo contraxerit, aut si institoria cum eo agi

^{η)} Totus hic locus paulo obscurior est et ad intelligendum difficilior. *Heraldus* de rerum iudicatarum auctoritate Lib. II. cap. 25. in *Thes. iur. Otton. T. II. p. 1287.* delendam censet particulam negativam *μη*. Sed constanter eam *Fabr. Cod. Coisl. et Theod.* tuentur. Legitur *μη* etiam in textu *Novellae graeco*, qui exhibetur in editionibus *Corporis Iuris nostris*. Haud scio, an ita bonus sensus elici possit, si illa verba *καὶ μη* — *ὀνειδισμῷ* non coniunxerimus cum praecedenti *δέχεσθαι* et putaverimus pendere a verbo *αἰρεῖσθαι*, sed potius repetierimus ante verbum *μη* coniunctionem ὡς ἂν, quo facto sensus hic erit, modo ὡς pro ὡςτε accipiat: *Sancimus, nulli gloriosissimorum aut magnificentissimorum magistratuum licere, ut cessionem bonorum alicui cogere aut eiusmodi praetextibus ad plagas uti, ut illi ad poenam corporis evitandam bonis suis privari malint, et ut ne cum inopiae iugo et contumeliae opprobrio usque ad mortem premantur.* ^{ο)} *Theod. ἔρχον.* ^{ρ)} Sic legendum pro οὐδέτε, licet hoc habeant *Fabr. Cod. Coisl. et Theod.* Aut legendum οὐτε. ^{σ)} Sic *Fabr. Cod. Coisl. et Theod.* πραγμάτων. ^{τ)} Sic *Fabr. Cod. Coisl. et Theod. χρυσίου.* ^{υ)} Hactenus *Theod.* hoc cap. 18. exhibet. ^{ζ)} ἢ *Cod. Coisl. ἔκαστ' ἀρτίως* est, quam *καὶ*, quod habet *Fabr.* ^{η)} *Cod. Coisl. et Theod. τίνες* pro τίνων. *Fabr.* ut in textu. *Index titulorum Coisl. Iulianus* ita rubricam exhibet: *τίνες ἐξ αἰτιῶν εἰς διακατοχὴν πέμπονται ἢτοι περὶ τῶν πεμπομένων εἰς νομὴν τῶν ἐτέρων πραγμάτων.* ^{θ)} *δανειστῆς* deest in *Syn. p. 119.* ^{ι)} *Theod. λεγατάριος.* ^{κ)} ἢ τῶν λεγμάτων deest apud *Theod. Syn. post λεγμάτων* addit ἢ. ^{λ)} Nunc *Syn.* longe alia habet, quam *Basilica.* ^{μ)} Respondet *L. 12. D. h. t. Hauboldus Manual. Basil. p. 139.* falso notavit, cap. 2. respondere *L. 2. D. h. t.* Recte *Fabr.* ad marg. *L. 12. D. h. t.* notavit. ^{ν)} *Cod. Coisl. ζ.* ^{ξ)} *Cod. Coisl. διασυμπιπώσεως. Fabr. συμπτώσεως.* ^{ο)} ἀγωγή *Fabr. Deest* in *Cod. Coisl.* ^{π)} Pluralem habet *Fabr. Cod. Coisl. sin. gularum, πέμπεται ὁ ἀντίδικος.* ^{ρ)} *Cod. Coisl. inserit τοῦ, quod deest apud Fabr.*

συναλλάξει μετά τινος, ἢ ἐπὶ τοῦ προστήσαντός τινα πραγματείας χάριν. εἰ δὲ καὶ συναλλάξει τις ἐπιτρόπος ἐπὶ ὄφρατικῶν ^{l)}, χώρα τῷ δόγματι.

Καὶ ὁ χρεωστούμενος λεγάτα παρὰ ἀνήβου πέμπεται εἰς νομὴν τῶν αὐτοῦ κληρονομιῶν γὰρ ὁ ἀνήβος συναλλάξαι δοκεῖ.

δ'. Ὡσπερ καὶ ἐμμεξας.

ε'. Ταῦτα δὲ γίνεται, ὅτε μὴ ἐκδικεῖται ^{g)}· εἰ γὰρ ἐκδικεῖται ὑπὸ κηδεμόνος ἢ ἄλλου τινός, ἀργεὶ ἢ πομπῇ.

Αεὶ δὲ τὸν ἀρχοντα μετακαλεῖσθαι τοὺς κηδεμόνας, ἢ εἰ μὴ ἔχοι, τοὺς συγγενεῖς, ἢ ἀρχιστεῖς, ἢ φίλους, ἢ ἀπελευθέρους, καὶ εἰ ἀροῦνται διεκδικεῖν, ἢ σιωπῶσι, τότε πέμπει εἰς νομὴν. καὶ μετὰ ταῦτα δὲ εἰ ἐκδικηθῆ, παύεται ἡ νομὴ. ταῦτα ^{h)} δὲ καὶ ἐπὶ μαινομένῳ ⁱ⁾.

Ἐὰν γένωνται οἱ ἀνήβου ἔφηβοι, καὶ ὁρθῶς ἐκδικῶνται ^{k)}, τουτέστιν, εἰ δι' ἐαυτῶν ^{l)} ἔτοιμοί εἰσι δικάσασθαι, ἢ ἄλλος αὐτοὺς ἐκδικῶν ἰκανὰ παρέχει, ἀγωγή δίδοται, ἐφ' ᾧ ἐκβαλεῖν τῆς νομῆς τὸν πεμφθέντα.

ς'. Καὶ ὁ ὑπὸ αἵρεσιν δανειστής πέμπεται εἰς νομὴν ^{m)}.

Πιπράσκονται ⁿ⁾ τὰ πράγματα τοῦ ὑφισταμένου νομῆν, εἰ μὴ ἀνήβος ἢ, ἢ διὰ πρᾶγμα δημοσίον δίχα δόλου ἕσπεν. καὶ τῶν τοῦ αἰχμαλώτου πέμπονται εἰς νομὴν ^{o)} δανεισταί, οὐ μὴν ἐδῆς ταῦτα ^{p)} πιπράσκονται, ἀλλὰ μετὰξὺ κουράτωρ δίδοται.

ζ'. ^{q)} Ὁ πεμφθεὶς εἰς νομὴν πραγμάτων μὴ τρεφέσθω ἔξ αὐτῶν.

Ἐἴ τις διὰ περιοριστὴν κηρύσσεται καὶ μὴ διεκδικεῖται, καὶ νομὴν καὶ διαφρασιν ἐπὶ τοῖς οἰκείοις ὑφίσταται.

Εἰ δὲ ^{r)} τὰ τοῦ μὴ λανθάνοντος νεμηθῆ ^{s)} τις καὶ πώλησιν, οὐδὲν ἔπραξεν.

Λανθάνειν ^{t)} ἐστὶν οὐ τὸ αἰσχροῦς κηρύττεσθαι. δύναται γὰρ καὶ χωρὶς αἰσχροῦς λανθάνειν, ὡς ὁ φοβούμενος τύραννον ἢ πολεμίους ἢ οἰκιακὴν ἐπιβουλήν.

Εἰ δὲ καὶ φήγη τις οὐ τοὺς δανειστάς, βλάπτονται μέντοι οἱ δανεισταί, οὐδὲ οὕτως νομὴν ὑφίσταται. εἰ δὲ πρὸς ἄλλαις αἰτίαις καὶ διὰ τοὺς δανειστάς λανθάνει, γήγεται ^{u)} ἢ πρᾶσις. εἰ δὲ ^{v)} τινος μὲν βούλεται λαθεῖν καὶ βλάψαι, τινὸς δὲ οὐχί, πιπράσκουσιν, οὐδὲ περιοράφειν ἢ φέλλησεν.

Μεμηνὸς λανθάνων οὐχ ὑφίσταται πρᾶσιν· οὐδὲ γὰρ ἔχει διάθεσιν βλάβης. εἰ δὲ μὴ ἐκδικεῖται, ἢ λαμβάνει κουράτωρα, ἢ νομὴν ὑφίσταται· ὅπερ γίνεται καὶ ὅτε μὴ εὐρίσκειται ὁ κουράτωρ, ἢ ὁ διεκδικητὴς αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ κουράτωρ μὴ ἐκδικῆ ^{w)}, ἀποθνήσκει, καὶ δίδοται κουράτωρ ἐκ τῶν δανειστῶν, ἐφ' ᾧ τὸ κατεπεύγοντα πωλῆσαι. καὶ ἀπλῶς ἐκεῖνα κρατεῖ ^{x)}, ἕπερ καὶ ἐπὶ τῆς νόμῳ γαστρὸς ἀγωγῆς. πιπράσκονται δὲ τὰ τοῦ μεμηνότος, ὅτε κατεπέγει τὸ χρέος, καὶ ζημιούονται ἐκ τῆς ὑπερθέσεως οἱ δανεισταί. τὸ δὲ περιττὸν ἀποδίδεται αὐτῷ· ὁ γὰρ μεμηνὸς οὐ πολὺ διεστῆχεν

possit. Sed et si cum tutore quis contraxerit in re pupillari, locus est edicto.

Is quoque, cui pupillus legatum debet, mittitur §. 3. in possessionem bonorum eius: pupillus enim adita hereditate videtur contraxisse.

IV. Ut et is, qui immiscuit se.

L. 4. D. XLII. 4.

V. Haec autem fiunt, cum pupillus non defenditur: si enim defendatur a tutore vel curatore vel alio quodam, cessat missio.

L. 5. pr. D. eod.

Praetor autem tutores vel curatores evocare debet, aut si non habet, cognatos vel affines, vel amicos, vel libertos, et si negent, se defendere, aut taceant, tunc mittere in possessionem. Postea autem etiam si defendatur, cessat possessio. Haec autem obtinent et in furioso.

§. 1.

Si pupilli puberes facti sint, et recte defendantur, id est, si parati sint, per se suscipere iudicium, vel alius eos defendens satisdederit, datur actio in hoc, ut in possessionem missus ea deiciatur.

§. 2. 3.

VI. Etiam is, qui sub conditione creditor est, in possessionem mittitur.

L. 6. pr. D. eod.

Bona eius, qui missionem in possessionem sustinuit, venduntur, nisi pupillus sit, aut reipublicae causa sine dolo absit. Etiam eius, qui ab hostibus captus est, creditores in possessionem mittuntur; non tamen statim bona venduntur, sed interim curator datur.

§. 1. 2.

VII. Qui missus est in possessionem bonorum, ex his ne alatur.

L. 7. pr. D. eod.

Si quis fraudationis causa latitet, nec defendatur, et missionem et venditionem bonorum sustinet.

§. 1.

Si quis vero bona possederit eius, qui non latitabat, et vendiderit, nihil egit.

§. 3.

Latitare est non turpiter occultari: potest enim quis latitare non turpi de causa, veluti qui tyrannum timet, aut hostes, aut domesticas insidias.

§. 1.

Sed et si quis latitet, non tamen propter creditores, etsi creditores inde laedantur, neque sic missionem in possessionem sustinet. Si vero praeter alias causas etiam creditorum causa latitet, venditio fit. Quodsi adversus quosdam se occultare velit, eosque fraudare, adversus alios autem non latitet, bona vendunt hi, quos fraudare voluit.

§. 5. 7.

Furiosus, qui latitat, bonorum venditionem non patitur: neque enim affectum fraudandi habet. Si vero non defendatur, aut curatorem accipit, aut bona eius possidentur: quod fit et cum curator aut defensor eius non invenitur. Sed et si curator eum non defendat, et curator ex creditoribus datur, ut urgentia distrahat. Et simpliciter ea obtinent, quae in missione ventris nomine. Venduntur autem bona furiosi, cum urget aes alienum et creditores ex dilatione damnum patiuntur. Quod autem superest, ei redditur: furiosus enim non multum a pupillo distat.

§. 9. 12.

f) Sic Fabr. Cod. Coisl. ὄφρατικοῦ. g) Malim hic et postea διεκδικεῖται. Nam ἐκδικεῖν significat vindicare. Negari tamen nequit, frequenter commutari solere διεκδικεῖν et ἐκδικεῖν. h) Sic Fabr. Cod. Coisl. τὰ αὐτά. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. μαινομένων. k) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἐκδικούνται. l) Sic Fabr. Cod. Coisl. αὐτῶν. m) εἰς νομὴν Fabr. Deest in Cod. Coisl. n) §. 1. 2. hui. capit. habet Theod. o) Cod. Coisl. et Theod. inserit οἱ, quod deest apud Fabr. p) ταῦτα Fabr. et Theod. Cod. Coisl. αὐτά. q) Pr. et §. 1. hui. cap. totidem verbis habet Theod. r) δὲ Fabr. Deest in Cod. Coisl. s) Fabr. νεμηθῆ. Cod. Coisl. male νεμηθεῖ. t) Cod. Coisl. inserit ἐπὶ περιοράφῃ. Deest hoc apud Fabr. u) Sic Fabr. Cod. Coisl. γίνεται. v) Cod. Coisl. inserit καὶ, quod deest apud Fabr. w) Cod. Coisl. ἐκδικεῖ. Fabr. ut in textu. x) Fabr. κρατεῖ. Cod. Coisl. κρατεῖν.

ἀνήθου. τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ ἀσώτου γ) καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζ) κουργαυρομένων.

§. 13. Ἀνάστα τις ἐν τῇ αὐτῇ^{α)} πόλει ὧν λανθάνειν, καὶ ἐν ἄλλῃ, εἰ μὴ^{β)} δημοσιεύοι. λανθάνει δὲ καὶ ὁ τὸν δανειστὴν περικάμπτων, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἀγορᾷ περὶ τοὺς κίονας, ἢ τὰς στατίονας^{γ)} ἐπιτηδεύων κρύπτεσθαι. δύναται τις πρὸς ἕτερον μὲν λανθάνειν, πρὸς ἕτερον δὲ οὐ. ἐκεῖνος δὲ πιπράσκει, πρὸς ὃν λανθάνει.

§. 14. Ὁ^{δ)} ἐπὶ ἡμέραν ἢ ε)^{ε)} αἰρέσειν χρεωστωῶν, κἂν λανθάνῃ, οὐ πάσχει διάπρασιν πρὸ τῆς ἡμέρας, ἢ τῆς αἰρέσεως· οὐ γὰρ ἐστὶ χρέος· ὡς περὶ οὐδὲ ὁ^{ε)} ὑποκείμενος ἀγωγῇ, ἢ ἐκβάλλει παραγραφῇ^{ς)}.

§. 15. Ἐὰν ἔχω κατὰ σοῦ περὶ πεκουλλίου ἀγωγὴν, καὶ λανθάνῃς, πιπράσκονται τὰ σά, κἂν μηδὲν ἢ ἐν πεκουλλίῳ· ἢ δύνατο γὰρ εἶναι. καὶ ὁ τῆς καταδίκης γὰρ καιρὸς σκοπεῖται, καὶ εἰ ἡ ἀγωγή κρατεῖ.

§. 16. Καὶ τὰ τοῦ ἐναγομένου τῇ ἐπὶ πράγματι ἀγωγῇ, εἰ λανθάνοι, πιπράσκονται.

§. 17. Εἰ δὲ περὶ ἀγορῆς ἐνάγω τι, καὶ ἕπεστιν, εἰς νομὴν τοῦ ἀγορῆς πέμπομαι.

§. 18. Εἰ περὶ κλήρου ἐνάγω σοι καὶ λανθάνεις, εἰς νομὴν ἐκεῖνων πέμπομαι, ἢ ἢ ὡς κληρονόμος ἢ ὡς ἀναιδῆς νομῆς κρατεῖ. εἰ δὲ δολερώς διαγέγονας, καὶ τὰ σά πιπράσκονται.

§. 19. Εἰ^{η)} δὲ^{ι)} περὶ κλήρου ἐνάγω σοι, καὶ λανθάνεις, εἰς νομὴν τῶν κληρονομιαίων πέμπομαι καὶ δύναμαι καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῶν κερδαίνειν.

L. 8. η). Ἀμφιβολίας οὐσίας ἐπὶ πολὺ, εἰ κληρονομεῖται
D. XLII. 4. τις ἢ μὴ, πέμπονται οἱ δανεισταὶ εἰς^{κ)} νομὴν· ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ κουργάτω τῇ οὐσίᾳ δίδονται.

L. 9. θ). Εἰ ἐκ δύο κληρονόμων ὁ μὲν εἰς διασκέπτεται^{ι)},
D. eod. ὁ δὲ ἄλλος παραιτεῖται, πέμπονται εἰς νομὴν οἱ δανεισταὶ φυλακῆς χάριν, ἕως ἂν γνωσθῇ^{μ)}, εἰ ὁ διασκέπτε-
μενος κληρονομεῖ.

L. 10. ι). Ὁ παρὼν ἀνήθου καὶ μὴ ἔχων ἐπίτροπον ἀπει-
D. eod. ραι δοκεῖ.

L. 11. ια). Εἰ ὑπεξουσίῳ ἐπὶ αἰρέσειν τι λεγατευθῇ^{ν)}, καὶ
D. eod. αὐτὸς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πέμπονται εἰς νομὴν^{ο)}.

L. 13. ιβ). Ὁ διὰ βασιλικὴν διάγνωσιν πεμφθεὶς εἰς^{ρ)} Ρώ-
D. eod. μιν, κἂν τὰς λοιπὰς οὐχ ὑποδέχεται δίκας ἐν^{ρ)} Ρώμῃ, ὅμως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὄφειλεν ἐκδικεῖσθαι· καὶ ὁ προσ-
καίρω γὰρ ἔξοριζόμενος, εἰ μὴ ἐκδικεῖται, διάπρασιν
ὑφίσταται.

L. 14. ιγ). Ὁ κωλύων με ἐπιβῆναι τῆς νομῆς τῶν τοῦ χρεώ-
D. eod. στον μου^{ρ)}, ὑπόκειται μοι εἰς τὸ διαφερόν. εἰ δὲ καὶ
λεγατάριος^{ρ)} ὧν πεμφθῶ^{ς)} καὶ κωλυθῶ, κἂν δύναται
ἀσθενεῖν τὸ αἰρετικὸν λεγάτον^{τ)}, ὅμως διατιμᾶται ἢ
ἀσφάλεια. δανειστῆς δὲ αἰρετικὸς οὐ πέμπεται εἰς
νομὴν· ἐκεῖνος γὰρ πέμπεται^{υ)}, ὁ δυνάμενος καὶ
πωλεῖν.

Eadem obtinent et in prodigo et in reliquis, qui sub curatoribus constituti sunt.

Potest quis et in eadem civitate, in qua est, latitare, et in alia, si copiam sui non faciat in publico. Latitat et qui creditoris evitandi causa de itinere deflectit, et qui in foro eodem circa columnas aut stationes sese occultare studet. Potest quis adversus alterum quidem latitare, adversus alterum autem non. Ille autem bona vendit, adversus quem latitat.

Qui in diem vel sub conditione debet, tametsi latitet, tamen bonorum venditionem ante diem vel conditionem non patitur: non enim debitum est: sicuti nec qui actioni obnoxius est, quam exceptione submovet.

Si adversus te actionem de peculio habeam, et latites, bona tua veneunt, tametsi nihil sit in peculio: poterat enim esse. Etenim rei iudicatae tempus spectatur, et an actio teneat.

Etiam eius, qui actione in rem convenitur, bona veneunt, si latitet.

Si vero fundum ab aliquo petam, et absit, in fundi possessionem mittor.

Si a te hereditatem petam et latites, in possessionem mittor earum rerum, quas vel pro herede vel tanquam impudens possessor possides. Sed si dolose versatus es, etiam bona tua venduntur.

Si vero a te petam hereditatem, et latites, in possessionem rerum hereditariarum mittor, et earum fructus lucrari possum.

VIII. Si diu incertum sit, heres extiturus necne sit, creditores in possessionem mittuntur: interdum autem etiam bonis curator datur.

IX. Si alter ex duobus heredibus deliberet, alter autem recuset, creditores in possessionem mittuntur custodiae causa, donec appareat, utrum adest is, qui deliberat.

X. Pupillus, qui praesens est et tutorem non habet, abesse videtur.

XI. Si filiofamilias sub conditione quid legatum sit, tam ipse, quam pater eius in possessionem mittuntur.

XII. Ad cognitionem Imperatoris Romam missus, etsi reliquas lites Romae non excepiat, tamen in provincia defendendus est: nam et exilio temporario punitus, si non defendatur, bonorum venditionem patitur.

XIII. Qui me in possessionem bonorum debitoris mei venire prohibet, in id, quod interest, mihi tenetur. Sed et si, cum legatarius essem, missus in possessionem et prohibitus fuero, licet deficere legatum conditionale possit, tamen aestimatur cautio. Creditor autem conditionalis in possessionem non mittitur: is enim mittitur, qui et potest bona vendere.

γ) Sic recte Fabr. Cod. Coisl. ἀσώτου. ζ) Fabr. ἄλλως. Cod. Coisl. ἄλλον. Utrumque ferri potest. Praefero tamen ἄλλον. α) Cod. Coisl. addit ἀντὶ, quod deest apud Fabr. β) Sic Fabr. Cod. Coisl. μὴ εἰ. γ) Sic Fabr. Cod. Coisl. στατιώνας. [Vide quae de lectione Digestorum disputantur Cuiacius Obs. I. 18. II. 40. qui legere vult *statuas*, et *Brissonius* Select. II. 18. qui defendit vulgatam *stationes*. Hanc tuetur Basilicorum auctoritate *Hofmannus* Meletem, Diss. XXI. §. 9. d) Hanc §. 14. habet Theod. et Syn. p. 119. e) Theod. inserit ἐπὶ. f) ὁ deest apud Theod. et in Syn. g) Sic Fabr. Syn. et Theod. Cod. Coisl. παραγράφῃ. Utrumque ferri potest. h) Hanc §. 19. habet Theod. i) δὲ deest apud Theod. k) Theod. qui cap. 8. totum habet, πρὸς νομὴν. l) Theod. διασκέπτετο. m) Theod. διαγνωσθῇ. n) Sic Fabr. Cod. Coisl. λεγατευθῇ. o) L. 12. D. h. t. supra cap. 2. b. t. posita est. p) Sic Fabr. Cod. Coisl. εἰς Ρώμην. q) μου Fabr. et Theod. Deest in Cod. Coisl. r) Theod. λεγατάριος. s) Theod. πεμφθῶ. t) Theod. λεγάτον. u) Quae sequuntur, ὁ δυνάμενος καὶ πωλεῖν, apud Theod. ommissa alia manu adscripta sunt.

ιδ'. v) Ὅμοιός ἐστιν ἀγοραστῆ^{w)} καὶ ὁ ἐξ ἀνταλλαγῆς^{x)} λαβῶν, καὶ ὁ εἰς καταβολήν, καὶ ὁ παρακρατήσας τῆς δίκης διατιμηθείσης καὶ ὁ λαβῶν ἐξ ἐπερωτήσεως, οὐ κατὰ φιλοτιμίαν.

TITULOS Z'.

Περὶ v) πραγμάτων ἀδθεντία τῶν δικαστῶν κατεχομένων ἢ πιπρασκομένων καὶ περὶ χωρισμῶν.

α'. Ἐκεῖ δεῖ πωλεῖσθαι τὰ πράγματα, ὅπου χρή τινα ἐδικεῖσθαι,

β'. Τουτέστιν, ὅπου οἰκεῖ,

γ'. Ἡ ὅπου συναλλάξει. συνάλλαγμα δέ ἐστιν οὐχ ὅπου συμφωνηθῆναι, ἀλλ' ὅπου δεῖ καταβληθῆναι τὰ χρήματα.

δ'. Εἰ δοῦλος ὑπὸ αἴρεσιν τοῦ δοῦναι τὰ χρήματα ἀορίστως γραῖν κληρονόμος, καὶ ἀμφιβάλλεται, εἰ μέλει ἐλευθεροῦσθαι καὶ κληρονομεῖν, δεῖ αἰτούντων τῶν δανειστῶν ψηφίσεσθαι, ὥστε εἰ ἐντός ἡμετέρου χρόνου μὴ φανῆ κληρονόμος, οὕτω πάντα προελθεῖν, ὡς εἰ μὴδ' ἐγένετο. ταῦτα δὲ ὅσον πρὸς τὰ πράγματα. ἐλεύθερος γὰρ ἔσται, κἂν μὴ κληρονομήσῃ. ὁ ἐπαγγελιάμενος κληρονομεῖν, ἢ ὑποδεχόμενος ἀγωγὰς τοῦ κλήρου, ἐδικεῖν δοκεῖ τὸν τελευτήσαντα, καὶ οὐ πάσχει διάπρασιν.

ε'. Καὶ τὰ τοῦ ἀφίλικος, εἰ μὴ ἐδικεῖται, πιπράσκονται, κἂν μὴ λανθάνῃ, ἢ μὴ δοκῆ κρύπτεσθαι ὁ μὴ ὢν ἱκανός, ἑαυτὸν διεδικιῆσαι.

ς'. Εἰ μὴ συμβάλλεται τῷ ἀνήβω, κρατῆσαι τὰ πράγματα τοῦ πατρῴου κλήρου, πιπράσκονται ταῦτα, καὶ τὸ περισσὸν λήφεται. εἰ δέ τι καὶ^{a)} πρὸ τοῦ ἀποστῆναι καλῆ πίστει ἐπράξει, κρατεῖ. εἰ δὲ μετὰ τὸ καταβληθῆναι τισι τῶν δανειστῶν γένηται διάπρασις^{b)}, οὐ βλάπτει τὸν σπουδαῖον ἢ ραθυμία τοῦ ἀμελοῦς. εἰ δὲ πάντων θελώντων λαβεῖν, ἐν κατὰ χάριν ὁ ἐπίτροπος δῶ, τὸ αὐτὸ μέρος καὶ ὁ ἄλλος λήφεται, ἢ κοινοποιεῖται τὸ δοθέν. ταῦτα δὲ κρατεῖ, ὅταν ἐκ τῶν πατρῴων κατεβλήθῃ. εἰ γὰρ ἄλλοθεν ὁ ἀνήβος δῶ, εἰ μὲν ἔχει ὁ κληρὸς, ὑπέξαιρεῖ τὸ δοθέν, ὡς περὶ καὶ ὁ πραγμάτων διοικητής. εἰ δὲ μὴ ἔστι^{c)} πατρῴα, ἀναλήφεται τὸ δοθέν, ὡς μὴ χρεωστούμενον.

ζ'. Κληρονομαῖον χρέος ἐστὶ καὶ ὁ ὁμολόγησέ τις, ἥτε τελευτῆ, δίδουσι, καὶ ὁ δέδωκεν ὁ ἐγγνητής αὐτοῦ μετὰ θάνατον αὐτοῦ.

η'. Ἐν διαπρώσει πραγμάτων καὶ ἡ χοῆσις τῶν καρπῶν ἔρχεται. τῷ γὰρ τῆς δεσποτείας ὀνόματι καὶ αὐτῇ^{d)} περιέχεται.

Τὸν δὲ ἐστῶτα καρπὸν τῶν χωρίων πιπράσκων ἀφαιλεῖν ὁ πεμφθεὶς εἰς νομὴν ἢ μισθοῦν, εἰ μὴ προεπράθῃ ἢ ἐμισθώθῃ παρὰ τοῦ χρεώστου. τότε γὰρ οὐκ ἀνατρέπεται τὸ πραχθέν, κἂν εἰς ἕλαττον γέγονεν, εἰ μὴ ἐπὶ περιγυρῆ τῶν δανειστῶν ἐπράθῃ. τότε

XIV. Emptori similis est et is, qui ex permutatione rem accepit, et qui in solutum, et qui lite aestimata retinuit, et qui ex stipulatione accepit, non ob liberalitatem.

L. 15.
D. XLII. 4.

TITULUS VII.

De rebus auctoritate iudicum possidendis aut venundandis, et de separationibus.

I. Venire ibi bona oportet, ubi quis defendi debet, L. 1. D. XLII. 5.

II. Id est, ubi domicilium habet, L. 2. D. eod.

III. Aut ubi contraxit. Contractum autem non est eo loco, quo inter contrahentes convenit, sed quo pecunia solvenda est. L. 3. D. eod.

IV. Si servus sub conditione dandae pecuniae sine die heres institutus sit, et dubium sit, an is liber heresque futurus sit, postulantibus creditoribus decerni debet, ut si intra certum tempus is heres non extiterit, perinde omnia procedant, ac si heres institutus non esset. Sed haec, quantum ad bona: liber enim erit, licet heres non extiterit. Qui spondit, se hereditatem aditurum, vel actiones hereditarias suscipit, defunctum defendere videtur et bonorum venditionem non patitur. L. 4. D. eod.

V. Etiam bona minoris, si non defendatur, venduntur, etsi non latitet, aut non videatur occultari, qui non est idoneus ad se defendendum. L. 5. D. eod.

VI. Si non expediat pupillo, hereditatem paternam retinere, haec venditur, et quod supererit, consequetur. Si vero antequam abstineret, aliquid bona fide gesserit, hoc valet. Quodsi postquam creditoribus quibusdam solverit, bonorum venditio facta sit, desidia negligentis diligentem non laedit. Si vero utroque debitum accipere volente, uni gratificatus tutor solvit, eandem portionem alter etiam accipiet, aut solutum communicatur. Hoc autem servatur, si ex bonis paternis solutum sit: si enim aliunde pupillus solverit, si quid sit in hereditate, id, quod solutum est, deducit, sicuti etiam negotiorum gestor. Sed si nulla bona paterna adsint, solutum recipiet tanquam indebitum. L. 6. D. eod.

VII. Hereditarium aes alienum est etiam id, quod quis, cum moreretur, daturum se promisit, et quod fideiussor eius post mortem eius solvit. L. 7. D. eod.

VIII. In venditionem bonorum etiam ususfructus venit: appellatione enim domini et ipse continetur. L. 8. ff. D. eod.

Qui in possessionem missus est, fructus stantes praediorum vendere vel locare debuit, nisi antea a debitore venditi aut locati fuerint: tunc enim, quod actum est, non infirmatur, licet id minoris factum sit: nisi si in fraudem creditorum hoc factum sit: §. 1. 2.

v) Cap. 14. in Syn. p. 442. w) Syn. ὁ ἀγοραστής. x) Fabr. ἀλλαγῆς. Cod. Coisl. et Syn. ἐναλλαγῆς. Legendum cum Labbeo Obs. et Emendat. ad Syn. Basil. lib. LI. p. 157. ἀνταλλαγῆς. y) Eandem inscriptionem exhibent Fabr. Cod. Coisl. et index ei praefixus, nisi quod Cod. Coisl. pro κατεχομένων habet κατεχόμενον. Theod. ita exhibet: περὶ πραγμάτων ἀδθεντίας τοῦ δικαστοῦ κατέχοτος καὶ πιπράσκοτος, καὶ περὶ χωρισμῶν. z) Sic Fabr. Cod. Coisl. μὴ δέ. c) Sic Fabr. Cod. Coisl. καὶ τε. b) Cod. Coisl. male διάπρασιν. Fabr. recte διαπρασις. e) Sic Fabr. Cod. Coisl. εἰσέ. d) Madium αὐτή, ut referatur ad χοῆσις. Fabr. Cod. Coisl. αὐτός.

γὰρ ἔξεστιν αὐτοῖς ἀνατρέψαι· τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ καρποῦ τῶν λοιπῶν πραγμάτων.

§ 3. Μισθοῖ δὲ ὁ δανειστής, εἰς ὅσον θέλει χρόνον. ἔξεστι γὰρ αὐτῷ καὶ πωλεῖν, δίχα μὲντοι δόλου· ἀπὸ φάθμιαις γὰρ οὐκ εἰσθύνεται.

§ 4. Πολλῶν δὲ δανεισῶν ὄντων, εἰ μηδὲν συμφώνησαν, ὃν ὁ πρῶτος ἐπιλέξεται, μισθοῖ, ἢ πωλεῖ.

L. 9. pr. D. XLII. 5. §. 1. Ἐὰν ὁ πρῶτος· εἰ πεμφθῆ τις εἰς νομὴν καὶ λαβὴν καρποῦ μὴ ἀποδοῖ τοῦτους, ᾧ διαφέρει, ἢ αὐτὸς μὴ ἀπολάβοι· ἢ ἐδαπάνησεν ἀδόλως, ἢ εἰ χεῖρα τὴν αἰτίαν τῆς νομῆς ἐποίησεν, ἀγωγή κινεῖται.

§ 1. Καρποῦ δὲ νόει καὶ τοὺς ἄλλους πόρους, οἷον εἰ ἀπὸ συμφώνου, ἢ ἄλλης αἰτίας λάβοι πρόστιμον.

§ 2. Δαπάνας δὲ νόει, ἕως ὅ δανειστής ἀδόλως ἐποίησε, κῶν μηδὲν ὠφέλησε ^{ε)}.

§ 3. Τὸ δὲ, ᾧ διαφέρει, καὶ κοινώτερα τῆς οὐσίας σημαίνει ^{ι)}, καὶ τὸν χρεώστην, εἰ μὴ ἢ διάπρασις γέγονεν. ἀπαιτεῖ ὅν τοῦτους ὁ δανειστής, ἢ ἐδαπάνησεν εἰς τὸ λαβεῖν τοὺς καρποῦς, ἢ εἰς τὴν φασιλίαν, ἢ εἰς κτίσματα, ἢ εἰ ἐπαρωτήθη τὴν περὶ μελλούσης συμπίσεως ἀγωγήν, ἢ δοῦλον ἐπὶ ζημίᾳ ἔξειδίκησεν, ὃν οὐ συνέφερον ἐκδοῦναι· εἰ γὰρ ἐχρῆν ἐκδοῦναι, οὐκ ἔξει ἀνάληψιν τῶν δοθέντων.

§ 4. Γενικῶς γὰρ, ὃ ἐδαπάνησεν ἀδόλως εἰς τὸ πρᾶγμα, λήφεται· οὐ διὰ τῆς περὶ πραγμάτων διοικήσεως ἀγωγῆς, ἢν οὐδὲ κοινωνὸς ἔξει ἐπικεινον οἶκον στηρίξας· καὶ ὁ δανειστής γὰρ κοινόν, οὐκ ἄλλοτριον πρᾶγμα δοκεῖ διοικῆσαι.

§ 5. Εἰ δὲ δίχα δόλου αὐτοῦ χεῖρα ^{β)} γένηται τὰ πρᾶγματα, ἢ δουλειῶν ἀπολομένων ^{γ)}, ἢ οἶκον πεσόντος ἢ καυσθέντος ^{δ)}, ἢ φασιλίας ἢ θρεμμάτων μὴ φροντισθέντων, ἢ νομῆς ἄλλω δοθείσης, οὐ κατέχεται· ἀλλ' ἔσται καλλίων τοῦ ἐπ' ἐνεχρῶν δανείσαντος· ἐκεῖνος γὰρ καὶ ἀμέλειαν χρεωστῆ. οὕτως εἰσθύνεται καὶ κοινώτα οὐσίας.

§ 6. Ὁ μὴ μισθώσας ἢ πωλήσας τὸν καρπὸν ἐνάγεται τῇ ὑπόπτου ^{κ)} ἀγωγῇ, καὶ ἀπαιτεῖται εἰς ὅσον ἔλαττον ὑπέδρα ^{λ)}. παρέχει δὲ τὰ ὑπὲρ τοῦ χρόνου μόνον ^{μ)}, οὐ ἐνεχρῆθη ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος κελύσει αὐτοῦ· ὡσπερ γὰρ οὐκ ἐγκαλεῖται, διὰ τί μὴ ἦλθεν εἰς νομὴν, οὕτως οὐδὲ διὰ τί ἀνεχώρησεν ἐξ αὐτῆς. διατιμᾶται δὲ τὸ διαφέρον τῷ κινουῦντι.

§ 7. Αὐταὶ αἱ ἀγωγαὶ διηρηκῆς εἰσι, καὶ κληρονόμοις δίδονται ^{ν)} καὶ κατὰ κληρονόμων.

§ 8. Εἰ δόλω τοῦ πεμφθέντος βλαβῆ ἢ νομῆ, ἔστιν ἀγωγή ἔτησία, μὴ δίδομένη κατὰ κληρονόμων· ἀπὸ πτωσματος γὰρ ἔστιν καὶ ποιναλία.

L. 10. D. eod. §. 1. εἰ μὴ εἰς ὅσον περιῆλθεν εἰς αὐτούς.

L. 11. D. eod. §. 1. Κληρονόμω δὲ δίδεται ὡς πρᾶγμα ἀπαιτούσα.

L. 12. D. eod. §. 1. Ἐνὸς αἰτουῦντος δανειστοῦ, πεμφθῆναι εἰς νομὴν, καὶ οἱ μὴ ἀνήσαντες πέμπονται. εἰ δὲ μὴ ἢ δανειστής ὁ αἰτήσας ^{ο)}, οὐδὲ αὐτὸς, οὐδὲ οἱ λοιποὶ νέμονται. εἰ δὲ ὁ αἰτήσας ἀπολάβοι τὸ χρέος ^{π)}, οἱ λοιποὶ δύνανται διάπρασιν ποιῆν.

tunc enim ipsis hoc revocare licet: eadem et de fructu reliquarum rerum valent.

Creditor autem locat, in quantum tempus velit. Licet enim ipsi et vendere, sine dolo tamen malo: ex negligentia enim non convenitur.

Cum plures sunt creditores, si nihil inter eos convenerit, is, quem Praetor elegerit, locat aut vendit.

IX. Praetor ait: Si quis in possessionem missus sit et fructus, quos ceperit, ei, ad quem ea res pertinet, non restituat, sive ipse, quod impensae sine dolo malo fecerit, non recipiat, vel si deteriore causam possessionis fecerit, actio movetur.

Fructuum nomine intellige alios quoque quaestus, veluti si ex compromisso vel alia causa poenam consecutus sit.

Impensas autem intellige, quas creditor sine dolo malo erogavit, etiamsi nihil profuerit.

His verbis: ad quem ea res pertinet, etiam curator bonorum significatur, et debitor, si bona non venerint. Petit igitur ab his creditor, quod impendit in percipiendos fructus, vel in familiam, vel in aedificia, vel si damni infecti promisit, vel servum noxali iudicio defendit, quem non expediebat noxae dedere: nam si dedere expediebat, datorum repetitionem non habebit.

Generaliter enim, quicquid impendit in rem sine dolo malo, recipiet: non negotiorum gestorum actione, quam nec socius habiturus est, qui commune aedificium fulsit: creditor enim commune, non alienum negotium gessisse videtur.

Si vero deteriores res sine dolo malo eius factae fuerint vel servitutibus amissis, vel aedificiis dirutis aut exustis, vel familiae aut pecorum cura non habita, aut possessione alii tradita, non tenetur: sed melior erit eius conditio, quam pignoratitii creditoris: ille enim culpam quoque praestat. Sic etiam convenitur curator bonorum.

Qui neque locavit, neque vendidit fructum, tenetur in factum actione et in hoc convenitur, quantum perceptum est. Praestat autem pro eo tantum tempore, quo in possessione fuit, vel ipse, vel iussu eius alius: sicut enim non imputatur, cur in possessionem non venerit, ita neque illud, cur de ea decesserit. Aestimatur autem id, quod interest eius, qui expeditur.

Hae actiones perpetuae sunt, et heredibus et in heredes dantur.

Si possessio deterior facta sit dolo eius, qui in possessionem missus est, est actio annalis, quae in heredes non datur: ex delicto enim est et poenalis.

X. Nisi quatenus ad eos pervenit.

XI. Heredi autem datur, quia rem persequitur.

XII. Cum unus creditor postulat in possessionem mitti, etiam qui non postulant, mittuntur. Si vero qui postulaverit, creditor non sit, nec ipse, nec reliqui possident. Quodsi, qui postulavit, receperit debitum, reliqui possunt bonorum venditionem peragere.

ε) Cod. Coisl. ὠφέλησεν. f) Cod. Coisl. σημαίνει. Fabr. σημαίνει. g) Sic recte Fabr. Cod. Coisl. male χεῖρα. h) Sic Fabr. Cod. Coisl. δουλειῶν ἀπολλομένων, quasi de servis mortuis sermo sit in Digestis, non de servitutibus sive iuribus praediorum amissis. Tunc Fabroti lectionem. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. καυσθέντος. k) In φάπτου Fabr. Deest in Cod. Coisl. l) Μάτιον ὑπέδρα. Fabr. et Cod. Coisl. ὑπέδρα. m) μόνον Fabr. Deest in Cod. Coisl. n) Fabr. δίδονται. Cod. Coisl. δίδεται. o) Cod. Coisl. αἰτήσας. Fabr. ut in textu. p) Sic Fabr. Cod. Coisl. χρέος.